

DAKAPÖ

Personaltidning för AB Bahco Ventilation Ansvarig utgivare Eskil Sjödin

Ur innehållet **VD informerar, sid 2**
Vad vet du om AR, sid 3
Möt "Skärrar-Kalle", sid 5
**Så här är det på vårt
Stockholmskontor, sid 8-11**
**Samrådsgrupper
om arbetsmiljön, sid 12**

NR 1
1971

VD informerar

1970 – den senaste högkonjunkturons sista år

När vi i framtiden kommer att tala om år 1970 kommer vi troligen att kalla det för det sista året i den högkonjunktur, som började 1969. 1970 kom att kännetecknas av hög selsättning och hög temperatur på arbetsmarknaden. Men det innebar också extra påfrestningar för företagens ekonomi.

Tack vare utmärkta insatser från alla inom vårt företag fick vi ett bra resultat trots de högt uppdrivna kostnaderna. Under 1970 genomförde vi ju också en hel del rationaliseringar och organisationsförändringar som kommer att stärka vår konkurrenskraft inför framtiden. Jag vill gärna framföra mitt tack till samtliga anställda för de insatser som gjordes under 1970. Tack vare dessa står vi väl rustade för det år som just börjat.

Nu har vi kommit in i ett hårdare ekonomiskt klimat, det råder ingen som helst tvekan om det. Och det gör att vi måste anstränga oss ännu mer att få fram konkurrenskraftiga produkter, såväl pris- som kvalitetsmässigt. Just kvaliteten är kanske vårt starkaste försäljningsargument, både på exportsidan och här i Sverige och inom detta område kan alla anställda göra personliga insatser.

Vi kommer därför att satsa ännu hårdare på forskning och utveckling eftersom vår framtid är beroende av ett marknadsanpassat utbud som helst ligger steget före konkurrenternas. När vi tar fram nya produkter och system måste vi se till att våra konkurrenter inte får kunskap om våra planer. Överraskningsmomentet vid lanseringen av nyheter är kanske ett av det viktigaste för att vinna framgång. Det betyder att vi alla måste slå vakt om nyheter så att de inte kommer utanför företaget. Officiellt har vi alltså bara de produkter som finns dokumenterade i vår katalog eller på annat sätt blivit publicerade.

Bahco Ventilation är ju ett miljöföretag och det gäller för oss att vara något av ett mönsterföretag även när det gäller vår egen arbetsmiljö. Vi har därför nu startat ett par samrådsgrupper som i första hand skall ta hand om lokala arbetsmiljöfrågor för A- och B-verkstaden. Jag tror att det är mycket viktigt att man på detta sätt sprider medinflytandet när det gäller interna miljöfrågor, eftersom vi därigenom snabbt kan göra de insatser direkt på platsen.

Vad vet Du om Administrativ Rationalisering?

Det här med administrativ rationalisering, eller AR som går fortare att säga, kanske låter litet dunkelt. Men egentligen är det inte så svårt att begripa om man bara får det förklarad för sig. Vi frågade Bahco Ventilations samordnare i AR-frågor, Carl Eric Gestberg och han redde ut begreppen på följande sätt:

Vad är AR och varför måste man ha AR?

Vi använder ofta uttryck som AR och Administrativ rationalisering utan att förklara vad vi menar med det.

En närmare precisering av innebörden i detta begrepp är därför på sin plats.

Först Administration

Man tillverkar något, t ex en spisfläkt. Detta brukar vi kalla produktion.

Några förbereder, planerar och leder på olika sätt produktionen så att den skall fungera smidigt utan störningar, med rimliga kostnader, utan alltför stor tidinsats o s v.

Det är detta arbete som vi kallar administration.

Administration innebär styrning och beskrivs ofta som att planera, organisera, motivera, leda, samordna och kontrollera.

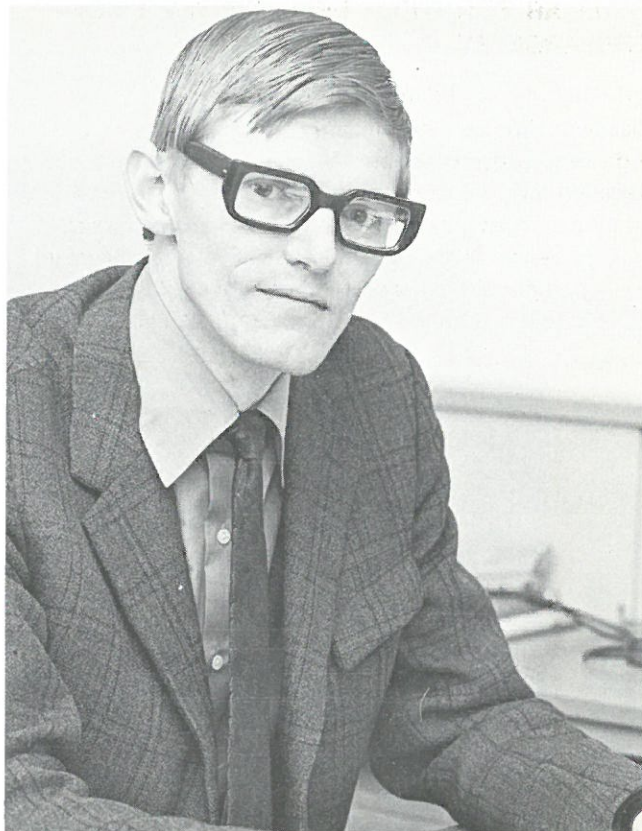
Administration krävs för varje slags verksamhet och är för det mesta så inflätad i verksamheten att man inte kan se var t ex administrationen slutar och produktionen börjar.

Sedan Rationalisering

Att rationalisera innebär att göra något bättre och förnuftigare eller i vissa fall bra och förnuftigt. Man analyserar t ex ett arbete, drar in på det som är oväsentligt, ökar viktiga insatser och förbättrar metoder och planering. Ibland analyserar och utformar man i förväg goda metoder och effektiv planering. Rationalisering innebär oftast utveckling. Man utvecklar nya verksamhetsformer eller system som bättre svarar mot nya krav.

AR-gruppen för tjänstemannalöner

Man skulle kortare uttryckt kunna säga att vi med administration rationalisering menar åtgärder som vidtas för att öka effektiviteten i kontorsarbetet. Vare sig detta nu innebär att fatta ett beslut, skriva ett brev, rita en »pryl» eller betala ut avlöning.

En blick framåt . . .

Sett i stort har den kontorsanställda personalen ökat under de senare åren. Det beror främst på ökade krav inom produktutvecklings- och marknadsföringsområdena samt att man börjat bygga system för ett mer avancerat utnyttjande av datorerna. Samtidigt har ökande personalinsatser gjorts för rationalisering av produktionen genom bättre planering, metoder och kontroll.

Baserat på denna utveckling kan man förutspå några av de krav som kommer att ställas på företagens administrativa resurser under 70-talet.

MERA TJÄNSTEMÄN FÖR EXPANDERANDE OCH NYA ARBETSUPPGIFTER.

Accelererande utveckling av produkter och produktionsteknik. Nya marknader och marknadsföringstekniker. Satsning på personaladministration och samhällskontakter, m m. Allt detta kommer att kräva ökningar av antalet tjänstemän.

MERA AR FÖR BÄTTRE BESLUTSUNDERLAG OCH FORTSATT MEKANISERING.

För många företag kommer det att bli allt angelägnare att utveckla och mekanisera nya informationssystem, som ger bättre överblick och bättre möjlighet att styra företagets verksamhet. Tillgången till standardiserade systemlösningar kan väntas få allt större betydelse.

MERA AR FÖR ÖKAD EFFEKTIVITET I KON-TORSARBETET.

Utrymmet för effektivitetsökningar är stort.

Det finns alltid en bättre metod.

Individens medvetenhet om vardagsrationaliseringens betydelse, sin roll i det större systemet och möjligheterna att påverka sin egen arbetssituation kommer att förstärkas, inte minst genom förbättrad utbildning. Systematiska metoder för arbetsmätning, planering och arbetsledning kommer att utvecklas och brukas i allt större omfattning.

Det är mot denna bakgrund som satsningen på AR i vårt företag skall ses. Vi måste liksom de flesta andra företag i vårt land göra allt för att minska ökningstakten bl a för våra administrationskostnader och skapa bättre lönsamhet. Ett lönsamt företag hävdar sig bättre i den allt hårdare konkurrensen och mot de restriktioner av olika slag som en nyckfull omvärld konstruerar.

I ett lönsamt företag löper individen mindre risk för obehagliga förändringar.

Tag själv reda på hur Du använder Din tid !

Är Du stressad?

Blir Du ideligen avbruten i arbetet?

Räcker tiden inte till?

Blir det aldrig gjort, det som Du tänkte Dig?

Tar Du jobbet med Dig hem?

Svaret kanske smakar beskt. Men det är tydligen och tyvärr inte ovanliga symptom på att Du inte har organiserat Ditt eget arbete på bästa sätt!

Oftast kan man avhjälpa sådana här problem ganska lätt. Ibland genom att själv kartlägga sin arbetstid. Sälla bort onödiga eller oväsentliga arbetsuppgifter. Delegera arbetsuppgifter. Skapa fasta arbetsvanor. Planera.

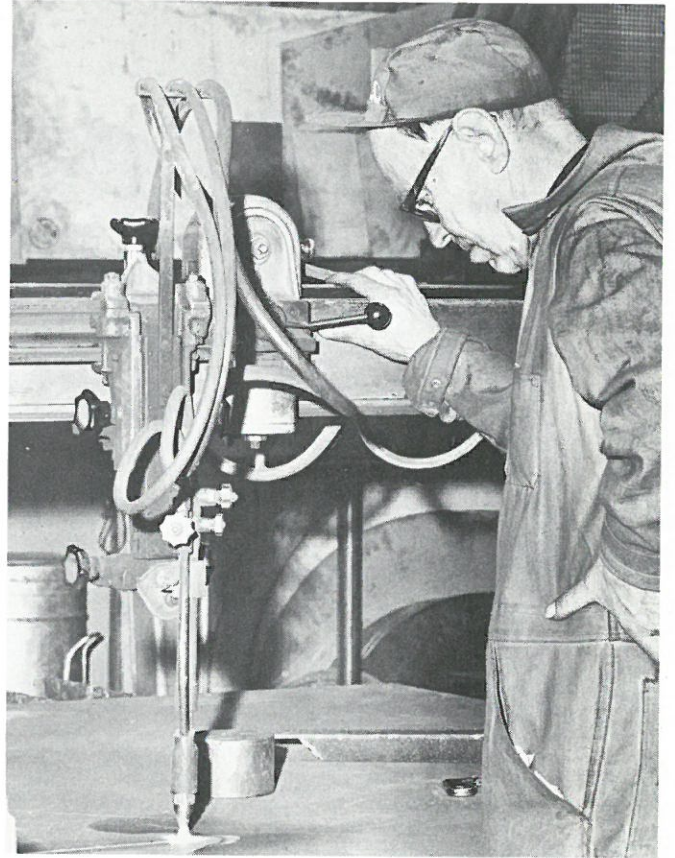
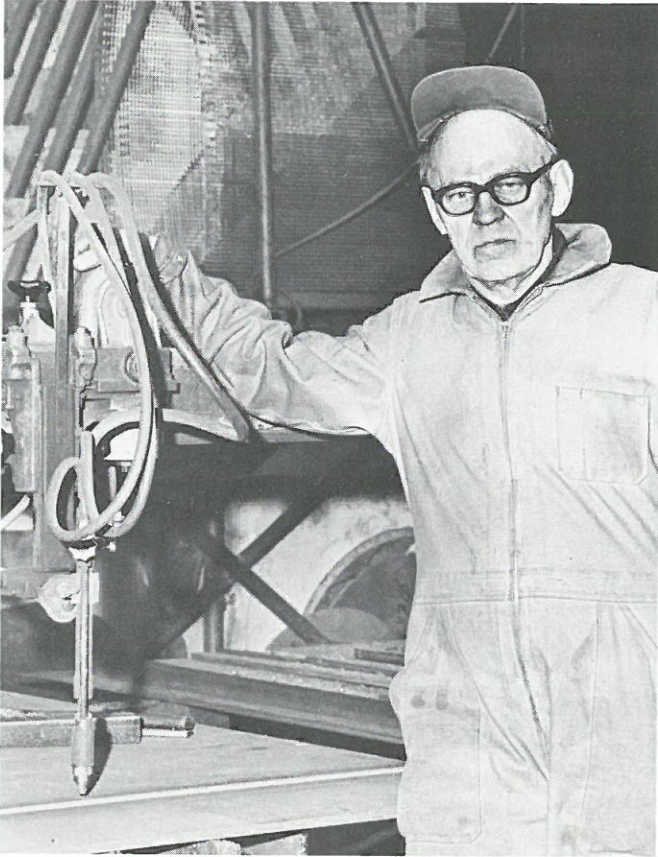
Nu finns det ett hjälpmedel för självredovisning som är lätt att använda. En elektrisk tidregistreringsapparat som heter KONTOSUM. Den finns i två exemplar hos AA.

Berndt Gustavson, Jan Stålquist, John Larsson, Gösta Sundin m fl har redan använt sig av metoden. Varför skulle inte Du göra det?

Vänd Dig till AA, Carl-Eric Gestberg, så får Du låna en apparat och får några praktiska råd och anvisningar.

Vad gör han på Bahco Ventilation?

Vi träffade »Skärrar-Kalle» i B-verkstanen, där han höll på att med sin svetsutrustning fasa en skorstensplåt. Ett precisionsjobb där det gäller att få kanten så jämn och snygg så att den efterföljande hopsvetsningen underlättas. Svårigheten är här att bedöma skärhastigheten och till det fordres det många års erfarenhet av skärsvetsning. Och många års erfarenhet är vad Helmer Karlsson har. Redan 1940 började han med svetskärning hos Nordströms Linbanor och det var där han fick namnet »Skärrar-Kalle», som hängt med hela tiden.

1952 kom han till Bahco. På den tiden höll vi till nere vid Hamnverken. När gjuteriet där lades ner hade vi avdel-

ningen för grovplåt just i det gamla gjuteriet.

Egentligen är Helmer Karlsson pensionerad. Men han arbetar vidare - och det är tur för oss. Duktiga skärsvetsare är det ont om samtidigt som vi får mer och mer arbeten på grovplåtssidan.

Enköpingskonstnären Gösta Idås konstverk med flyttfåglar, som sitter i matsalen har »Skärrar-Kalle» svetsat ut för hand efter mallar. Det tog ca 2 dagar att skära ut ett exemplar och han har gjort två. Det andra har Gösta Idås själv i sin gillestuga. När man ser på konstverket förstår man vilket arbete det varit att skära ut dessa hål och vinklar. Ändå önskade konstnären själv att »Skärrar-

Kalle» hade varit litet mer osäker på handen så att kanterna hade blivit ojämnare.

Vi tar oss en kopp kaffe i matsalen och sitter direkt bredvid konstverket ifråga. Helmer pekar ut särskilt besvärliga detaljer samtidigt som han berättar litet om sitt liv. Han kommer från Frösthult och arbetade ett tag som cykelreparatör där. 1942 kom han till Nordströms Linbanor och det var där som han lärde sig skärsvetsning. 1952 kom han till Bahco och nu när han blivit pensionerad tar han en tid i sänder. Fram till semestern har han dock tänkt sig arbeta kvar. Sedan får han se.

Visst var det personligare förr, när företaget var mindre, tycker han. Arbetet var också mer omväxlande. Nu är det mest skorstenar i grovplåt och de tycks bara bli större och större.

Tronföljden som svetskärare är dock räddad eftersom det finns en man som håller på att komma in i jobbet.

»Skärrar-Kalle» fyllde 69 i januari i år. Han har hus i Fanna och när han lägger av svetsjobbet för gott så kommer han huvudsakligen att syssla med sin tomt. Men om någon kommer och ber honom skära ut ett nytt konstverk så säger han säkert ja till det.

I januari gästades vi av ett av Norges största företag för köksinredningar, Birkeland Fabrikker. Birkelands samarbetar med Alfsen og Gunderson i Norge och är en av våra största kunder på spisfläktar. Från vänster ses Bo Lindkvist (Bahco Ventilation), marknadschef Stie (Birkelands), distriktschef Viksjold (Birkelands) och Kurt Mangborg (Bahco Ventilation).

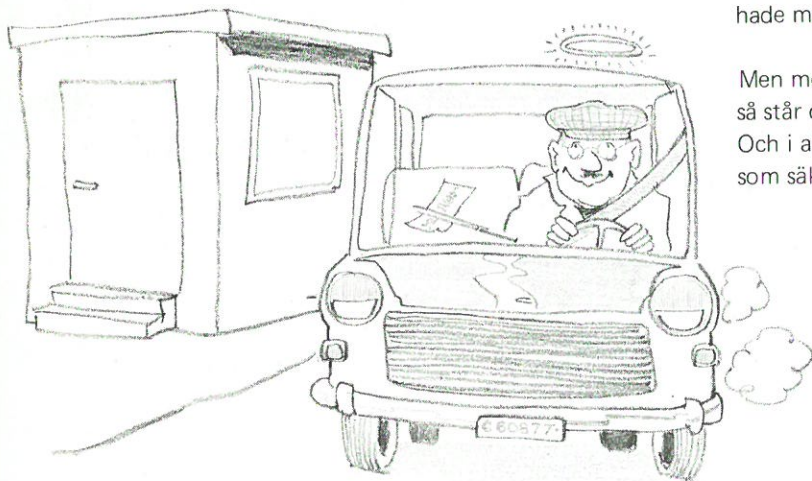
Bilbältena kom fram!

Handen på hjärtat? Hur många av oss använder bilbältet när vi åker till och från arbetet? Säkert skulle inte många av oss svara ja på den frågan om den ställts för två månader sedan.

Men så kom det upp en liten kur vid infarten från E 18. Och ett meddelande om att alla som satte på sig bältet hade chans att vinna för 10 kronor bensin. Inte mindre än 1.500 kronor skulle utlottas till Bahco-bilister som använde bältet. Och då kom dom fram - i oanad mängd.

Flera var lyckliga nog att vinna både två och tre checkar och på så vis befastes den goda regeln att göra påselningen till en fast vana. För, som en av vinnarna uttryckte sig: »En tia är ju alltid en tia».

Nu är kampanjen slut och den trevliga lilla kuren har flyttats till någon annan arbetsplats. Men vi har lärt oss att det lönar sig att vara säker i selen och att det inte alls är så besvärligt att sätta på den som vi trodde.

Årets första utställning har gått av stapeln. Den hette »Järnkontakt 1971» och det var en specialmässa för Stockholms järnhandlare. Vi ställde ut vårt hemkomfortprogram. På bilden ser vi vår distriktsrepresentant på östra distriktet, K E Rönnewing vid en utställd duschkabina.

Det har varit rätt många omflyttningar i vinter

Vi börjar bli trångbodda på kontoren. Det är en sak som vi tydligt märker när beslutade organisationsändringar skall genomföras. Att pussla ihop det så att alla får rätt rum är ganska besvärligt. Och självklart väcker omflyttningarna en del irritation och tidsavbräck.

Det är jobbigt att flytta, men det är allra jobbigast för Göte Wiström och hans folk. Dom är verkligen värda en blomma för det arbete som nedlagts för att omflyttningarna skall ske så smidigt som möjligt.

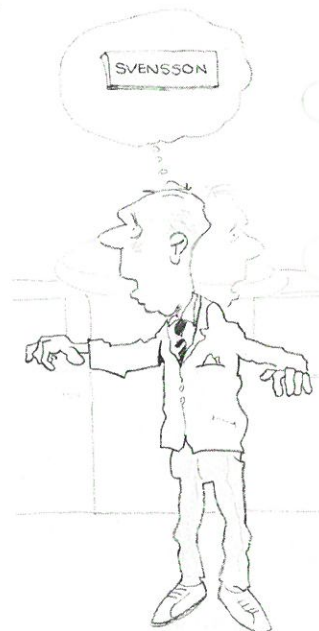
Men när man blir utsatt för temporär »husvillhet» så tycker man nog liksom Dakapuskalden härnedan:

»Organisationsfia med knuff»

När jag kom tillbaka från lunchen,
och stämplat in, som man lär.
Så gick jag in i mitt rum -
men då satt en annan där.

Jag sökte i korridorer
och fann mina grejer till slut.
Men från det rum där jag nu skulle jobba
hade man ännu ej flyttat ut.

Men med hjälp av Wiströms mannar
så står det ej längre still.
Och i allt finns en högre mening,
som säkert hör framtiden till.

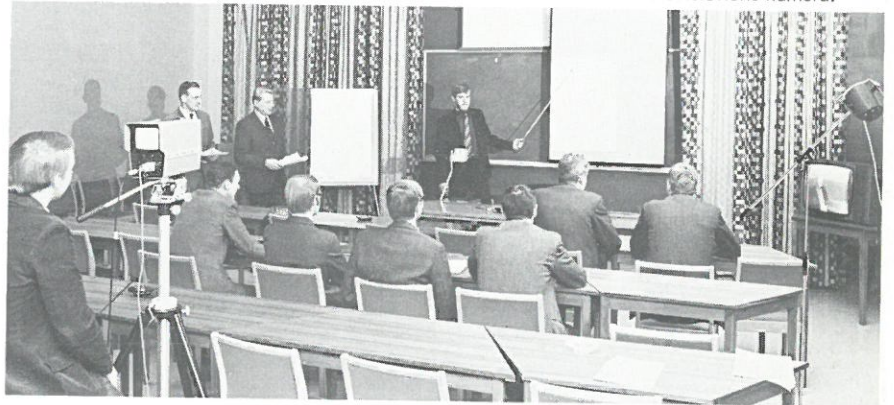

Det här handlar om utbildning

Att utbilda sig för att utbilda

Vi har massor av specialister inom Bahco Ventilation. Tekniska och kommersiella experter, som har till främsta uppgift att styra och leda arbetet med tillverkning, projektering, försäljning och administration. Och alla har mycket att lära ut till kollegor inom företaget. Men att vara lärare, det är ett expertjobb det också. Därför genomfördes en kurs i pedagogik under en vecka i januari. Tre dagars gnuggning i pedagogisk metodik gör väl inte någon till en färdig lärare, det kan man inte begära. Men den gav deltagarna så många tips och erfarenheter att alla säkert är bättre än de var före kursen.

Anledningen till att kursen i pedagogik kom till var den stora utbildnings-satsningen på konstruktörer. I den kursen skall vår egen personal i stor utsträckning fungera som lärare. Dessutom har vi andra kurser, bl a i administrativ rationalisering och kommer-

Thomas Hörz »spelar upp» sitt program inför interntelevisions kameran.

siella ämnen som också leds av anställda hos oss.

Kursen omfattade så gott som allt som har med pedagogisk metodik att göra. Studieteknik, tekniska hjälpmedel vid undervisningen, lektionsförberedelser och prov.

Sista dagen, lördagen den 30 januari, ägnades åt materialframställning (planscher, diabilder, projektorbilder) och träning inför interntelevison. Det

sista blev en mycket uppskattad programpunkt, där varje kursmedlem fick omsätta vad han lärt sig under kursen i ett ca två minuter långt TV-framträdande. Varje framträdande blev sedan utsatt för en noggrann analys och kritik. Det var lärorikt det!

Kursverksamheten vid Uppsala Universitet hade skapat kursen i samråd med oss och lärarna var alla metodiklektorer vid Lärarhögskolan i Stockholm.

En stor satsning i utbildning- konstruktörskurs för avd U

Den 5 februari startade en av de största kurserna för konstruktörer, som vi tagit på oss. Direktör Gunnar Hybinette inledde kursen med ett anförande vid första lektionen.

Kursledningen består av Ulf Brangfelt, Tomas Hörz, Bernt Nilsson och Bo Nord. Kursledare är Bernt Nedar.

Kursen går i nitton lektioner mellan kl 07.00 och 09.00 på tisdagar och fredagar. Kursmaterialet utgörs av Sveriges Mekanförbunds konstruktörskurs och material från Bahco Ventilationens rutiner, arbetsmetoder, handböcker etc.

Direktör Gunnar Hybinette öppnar konstruktörskursen.

Även vi svenskar behöver lära oss svenska

Att skriva och tala ledig svenska är svårt - till och med för svenskar. Därför har det för några anställda, som huvudsakligen skriver annat än ren

handelskorrespondens, ordnats en morgonkurs i svenska. Kursledare är Anders Rongelid och kursmedlemmarna

kommer huvudsakligen från dokumentationsavdelningen och försäljningsavdelningarna.

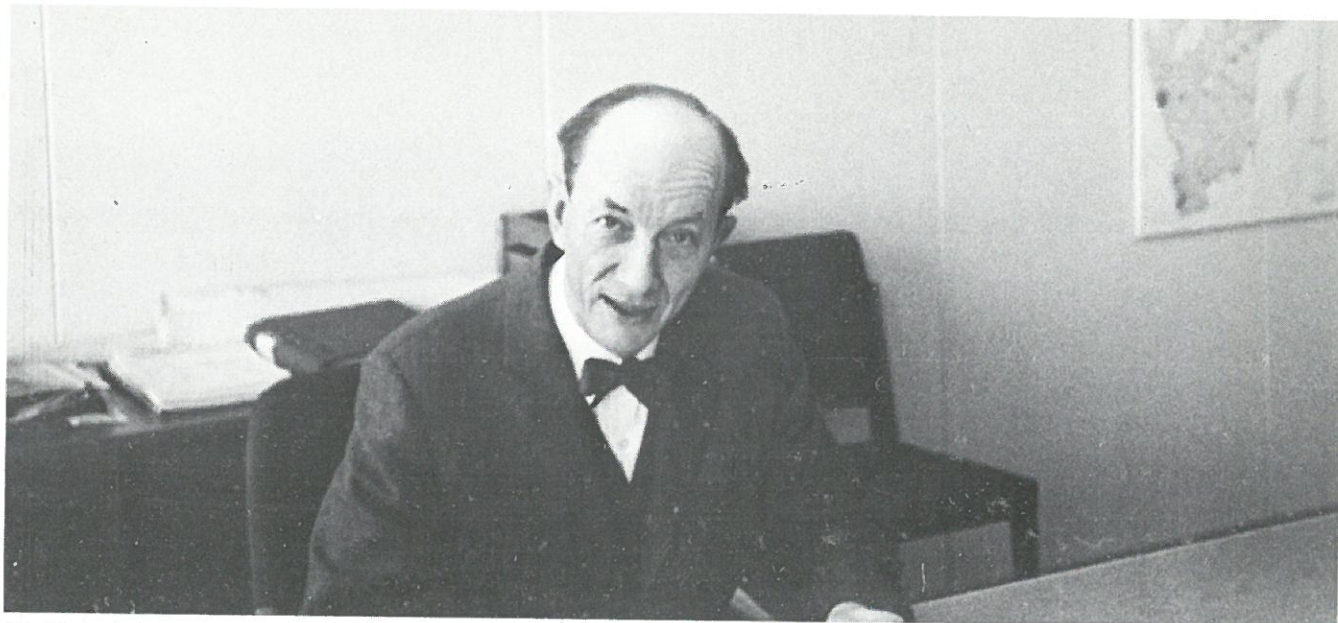
Det här är regionskontoret i Stockholm

På Gärdet i Stockholm, nästan nere vid Värtahamnen, ligger regionskontoret för den östra regionen. Regionskontoret inrymmer också distriktskontoret för Stockholm. Flyttade hit gjorde man redan 1966 från Bahcokontoret på Essingen.

Utanför kontoret ligger Ladugårdsgärde, känt från Strindbergs »Röda rummet». När Dakapo kom på besök var gärdet insvept i den halv vinter som har varit typisk för detta år. Alltså varken vinter, vår eller höst. Den berömda, kuperade tusen metersbanan för motionskridskoåkning låg alldeles utanför fönstret, men någon skridskoåkning var det inte tal om. Barmarken lyste fram under issörjan.

På vårt kontor i Stockholm arbetar ca 50 personer under regionschefen, Åke Uhrstedt. Dessutom finns arbetsplanering och arbetsledning för montageavdelningen inom Stockholmsregionen på plats där. Trots att det alltså är ganska mycket folk så verkar kontoret inte speciellt trångbott.

Åke Uhrstedt

Bengt Thelander ställde upp som ciceron för vårt besök och han gav sig tid till att ge oss hela förmiddagen trots att ett viktigt anbud skulle vara färdigt före klockan 1400. Så hans eftermiddag blev nog jätigtig.

Vi fick en liten pratstund inne hos regionschefen Åke Uhrstedt. Han berättade att han varit på Bahco i trettio år. Det började med en ovanligt kort sejour i Enköping 1939 (en och en halv månad). Men sedan blev det Stockholm och där har han varit hela tiden.

Först var det i Thulehuset på Sveavägen. Där gjorde vi också ventilationsanläggningen, som var en av de första moderna i Sverige. Filialchef då var Olof Styrén som var något av ett uppfinnargeni inom ventilationsbranschen. Just ventilationsanläggningen i Thulehuset bar mycket av hans prägel. För att kunna bemöta ev klagomål på ventilationen lät han bli att fotografera Thulehusets fasad två gånger om dagen. När någon sedan kom och klagade så kunde han påpeka att så och så många fönster hade varit öppnade vid det tillfället och att anläggningens funktion var beroende av att fönstren alltid var stängda. Det blev många diskussioner på det sättet.

Olof Styrén konstruerade också en klimatberedare som gått till historien under beteckningen BCQ. Med den annonserade vi ut, att vi kunde skapa ett behagligt medelhavsklimat. Det

dröjde inte länge förrän man fick telefonsamtal från intresserade privatpersoner. Bl a ringde en äldre gentleman upp Åke Uhrstedt och ville ha en klimatberedare installerad i sin sommarstuga på Möja i Stockholms skärgård. Apparaten skulle fungera som tvättork hade han tänkt sig - och dessutom ge ett behagligt medelhavsklimat i badrummet. Efter vänlig övertalning kunde Åke Uhrstedt övertyga om att det skulle nog bli betydligt billigare med en resa till medelhavet.

Sedan återgick vi till dagens verklighet. Stockholmsdistriktet är vårt största distrikt omsättningsmässigt och har hållit sin topplacering i många år. Årsomsättningen har stigit från ca 1 miljon 1942 till 33 miljoner 1970. Och det är många stora arbeten som man har haft under årens lopp. Just nu har man avslutat arbetena på Prippbryggeriernas stora anläggning i Bromma, där det för Stockholmsdistriktet rörde sig om en entreprenadsumma på ca 5 miljoner kronor. Allra störst genom åren har Skandinaviska Banken vid Sergels Torg varit. Där rörde det sig om inte mindre än 8 miljoner kronor. Bland de arbeten som nu pågår kunde nämnas Elema-Schönander i Sundbyberg (5 miljoner), Hallonbergen i Solna (projektering för ca 7 miljoner) och bostadsbebyggelse på Järvaområdet.

Från början av 60-talet arbetar vi med totalentreprenader, d v s vi åtar oss

allt arbete och ansvar för installation och inkörning av anläggningarna. Huvuddelen av de stora arbetena går till på det sättet.

Ett intressant objekt som kommit till under det senaste året är kylanläggningar med det japanska kylaggregatet Hitachi, som vi marknadsför under benämningen Bahco KCB. I Stockholm har man konsekvent bearbetat datacentraler med denna produkt och fått en mycket god effekt.

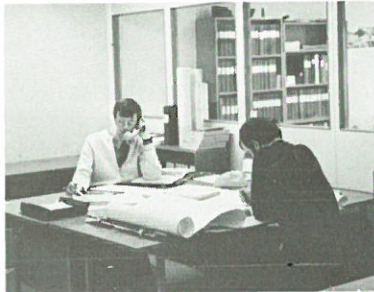
Här är några av medarbetarna på Stockholmskontoret

I växeln sitter Lillemor Wemmersten.

Kerstin Ljungberg är sekreterare till regionschefen Åke Uhrstedt.

Det här är försäljarnas skrivcentral. Här sitter Inger Ribbemyr och Gunilla Cederström. Gunilla behandlar dessutom fakturorna från Enköping.

Här är kalkylavdelningen. På övre bilden ses Conny Nilsson och Lars-Göran Gustavsson. På nedre bilden f v Leif Reutergren, Sivert Andersson och Bo Leuren (projektledare).

Pendlaren!

På ritkontoret arbetar ca 20 man. Chef är Kurt Welmer (övre bilden). På den undre bilden ses f v Åke Nilsson, Bengt Thelander, Sven-Erik Ek och Kurt Welmer.

Tibor Toth är meste pendlaren på kontoret. Han är försäljare (chef för en grupp som arbetar med egna förslag). I ca ett och ett halvt år har han pendlat mellan Enköping och Stockholm varje arbetsdag. Resan fram och tillbaka tar ca 2 timmar och 20 minuter. Men han anser att det trots det långa avståndet blir obetydligt längre restider än vad som man i allmänhet har på Stockholmskontoret.

Det här är Alf Gabrielsson. Det är kring honom det mesta rör sig. Han har hand om arkivet och vaktmästariet på Stockholmskontoret. Sorterar in all post i pärmar, plockar ihop handböcker, sköter all inkommande och utgående post m m.

Installations- och montageavdelningen

Bertil Gustavsson

Kjell-Åke Biding

På Stockholmskontoret sitter också ledningen för montage och installationer inom distriktet. Just nu har man ca 110 montörer ute på arbetsplatserna. Bland dem är 12 stycken arbetsledare.

Bertil Gustavsson är chef för montage- och installation på distriktet. Han sorterar under chefen för vår installationsavdelning i Enköping och han har till sin hjälp med planering och arbetsledning Kjell-Åke Biding.

Den nya organisationen för montageavdelningen kom till under 1969. Tidigare planerades arbetena i Enköping. Den nya organisationen, med planering och montageledning på distriktet, har slagit mycket väl ut. Den ger snabba kontakter och snabbare åtgärder vid service och ev klagomål.

Men visst kan det vara besvärligt när många stora arbeten är igång samtidigt. Montagetiderna är ofta hårt pressade. Bertil Gustavsson berättade bl a att vid Elema-Schönander i Sundbyberg skulle allt vara färdigt till den sista november och man kunde inte komma igång förrän den 1 februari. Det gör att man har tio månader på sig på ett så stort jobb och då gäller det att allt skall klaffa perfekt.

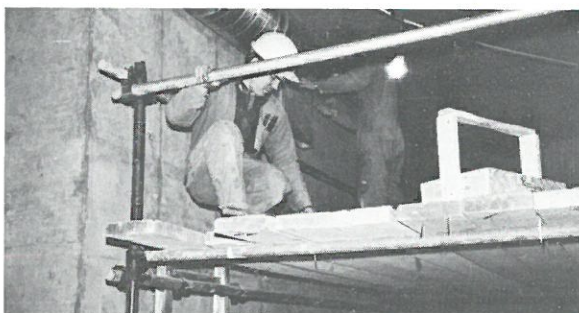
Den nya byggtekniken med prefabricerade betongelement passar våra arbetsmetoder bäst och ger koncentrerade montagetider.

Vi följde med Kjell-Åke Biding ut till en av arbetsplatserna, Elema-Schönander. Arbetsplatsen hette typiskt nog Kv Stenhögen och den gjorde verkligen skäl för namnet. Man har alltid lika svårt att tänka sig att om nio månader står här en komplett fabrik och ett stort kontor. Men det brukar gå.

Härute träffade vi Harry Dahlström, »Dahlis» kallad i mindre officiella sammanhang. Han har varit med på Bahco i inte mindre än 32 år. Arbetsledare ute i Sundbyberg var Eilert Frohm, som är pendlare mellan Enköping och Stockholm sedan många år tillbaka.

Harry »Dahlis» Dahlström överlägger med Sune Säljström om ett arbetsmoment.

Norling och Niemi håller på med att montera kanaler i taket.

Rapport från republiken Jämtland

SNÖ är aktuellt. Dels vanlig snö och dels S-NÖ = S som i Entreprenadavdelningen, N som i Norra regionen och Ö som i Östersund. S-NÖ är alltså beteckningen på Entreprenadavdelningens försäljningsfilial i Östersund.

Vi är två man i Jämtland som säljer för några miljoner kronor varje år. Kontoret öppnades 1 oktober 1969 med en man men rätt snart dubblades styrkan till glädje för det avflyttningsdrabbade länet.

Vad gör nu två man för Bahco Ventilation, placerade 20 mil från närmaste kontor (Sundsvall) och en massa mil från Enköping? Vad gör man i ett försäljningsdistrikt lika stort som Skåne, Blekinge, Halland, Småland, Öland och Gotland tillsammans? Svaret är: Talar i telefon eller åker bil. Talar med Enköping, Sveg eller Glöte. På väg till kund eller byggsammanträde i Strömsund, Åre, Funäsdalen eller Björkvattnet (för att komma dit med bil måste man in i Norge).

Vi gör nästan allt: Offererar, skriver, säljer, frågar, reparerar (Du som producerar, tänk på att vi kan få åka 2 x 30 mil för ett obalanserat fläkthjul), konstruerar, svarar, ritar, dricker kaffe, svär över leveranser och papperskvaren, men trivs med vårt jobb och våra jämtar som inte alls är så sura som påstås ibland.

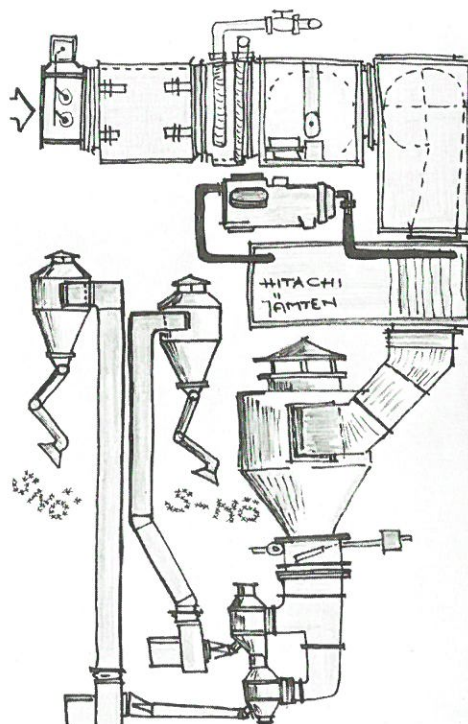
SNÖ är aktuellt. I början av januari ringde en hotellägare och ville på fullt allvar köpa en snötilverkningsmaskin som han hört att Bahco Ventilation tillverkade.

Nu finns det snö, men ännu lär inte fjällhotellen vara helt fullbokade. Billigaste sätt är att hyra någon av de tusentals

stugor med självhushåll som finns i fjällvärlden. Résebyråerna vet vad som finns. Och det finns lätta backar också. Påsktips!!

Tänk att en gnistrande vårvinterdag på betald arbetstid få sätta sig i bilen och styra mot Åre (Riksförsäkringsverket bygger hotellbyggnad vid sjukhuset i Åre - Bahco Ventilation - byggsammanträde). Redan i Östersund ser vi de snövita Oviksfjällen tvärs över Storsjön. I Mörsil dyker Anaris upp till vänster och snart gnistrar Lunndörrens- och Härjängsfjällen framför kylaren och i fjärran blånar Helagsfjällen och Sylarna. Till slut dyker Åreskutans karaktäristiska siluett upp på höger sida. Dé Du!

Curt Ydstäl

Buller och ventilation - viktiga samrådsfrågor när det gäller arbetsmiljön

Det finns nu två s k samrådsgrupper, som konkret arbetar med frågor som rör den interna arbetsmiljön vid våra verkstäder. Den ena gruppen behandlar A-verkstaden och den leds av Yngve Nyberg.

En annan grupp, under Björn Juhlin, arbetar med frågor som rör B-verkstaden. Dakapo fick vara med och lyssna vid ett sammanträde i den gruppen.

De viktigaste frågorna som togs upp gällde buller och ventilation. Speciellt för B-verkstaden var bullerfrågan besvärlig, eftersom man temporärt hade mycket höga bullernivåer på olika ställen i verkstaden. Bullermätningar har gjorts, men de är tämligen gamla vid det här laget. Och man enade sig att snarast göra nya bullermätningar med början redan under vecka 09 i år. När dessa mätningar väl gjorts kan man lättare ena sig om de åtgärder som måste vidtas.

Ett annat speciellt problem för B-verkstaden var utrymmet för de olika tillverkningarna. Tillverkningsavdelningen av fläkthjul var besvärlig eftersom man ofta fick arbeta i riskzonen för transportgångarna. Problemet försvårades av att vi får ständigt mer stora och utrymmeskrävande produkter, exempelvis skorstenar, att arbeta med. Dessa produkter tar upp stort utrymme i mittdelen av verkstaden och driver ut den andra tillverkningsavdelningen till kanterna, där just transportgångarna finns.

En annan fråga, som togs upp, var hälsokontroller vid utsatta arbetsplatser. Framförallt gällde det personal som arbetar i sprutmålningsboxarna. Detta problem har man tagit med i företagets hälsokontrollprogram och vår företagsläkare räknar med att kunna göra tätare hälsokontroller just vid den typen av arbetsplatser. Det tar ca två år att genomföra en hälsokontroll på hela personalen, men man har i det här läget prioriterat undersökning av personal över 40 år och personal på utsatta platser. Det gäller för samrådsgrupperna att undersöka och påtala de mest utsatta platserna så att företagsläkarens arbete underlättas.

Arbetet i samrådsgrupperna kommer säkert att leda till konkreta förbättringar på de flesta håll inom våra verkstäder.

Vet ni vart den här trappan leder?

Vi är trångbodda på kontorssidan. Det har skapat många problem, men problem är till för att lösas.

Trappan leder till det kontor, varifrån vår B-verkstad administreras. Här sitter alltså Björn Juhlin, en inköpsgrupp för B-verkstaden under Anders Boström och här finns också ett ritkontor.

Kontoret är byggt på taket till det kontor där arbetsledningen för B-verkstaden inryms. En drastisk lösning, men den har gett bra utrymmen och det är ändå det viktigaste.

Bullret från B-verkstaden tränger in något, men det stör inte speciellt och man blir snabbt van vid det. Till våren, när värmen börjar stiga, kommer en kylanläggning typ KCB (Hitachi) att ge behövlig svalka.

Här diskuteras bullerproblem. F v Karl-Erik Jons-son, Håkan Wilén, Björn Juhlin, Börje Lindblad, Eber Westerberg

Årsmöte

Klubbens årsmöte avhölls den 2 december 1970. Samtliga funktionärer i styrelsen och förhandlingsdelegationen omvaldes. Före årsmötesförhandlingarna lämnade direktör Hybinette en intressant översikt över företagets verksamhet under det gångna året samt redogjorde för företagets långsiktplan. Direktör Hybinette fick även tillfälle att besvara ett flertal frågor. Efter årsmötesförhandlingarna gav ombudsman Stig Sund en information om avdelning 20:s verksamhet.

Barnfest

Den sedvanliga barnfesten hölls i matsalen söndagen den 17 januari 1971. Intresset var som vanligt mycket stort. 99 vuxna och 104 barn deltog. Festen inleddes med servering av kaffe och saft. Barnfilmer visades samt dans kring granen till Stellan Anderssons trio. Festens höjdpunkt var besöket av tomten, som efter att ha lett en långdans, delade ut gottpåsar till samtliga barn.

Avdelningen

Bland avdelningens verksamhet kan nämnas kurs i elementär förhandlingsteknik, vilken Jan Kjellén deltog i. Avdelningens representantskap sammanträder den 27 mars.

Löneförhandlingar

Några lokala förhandlingar kan ej påbörjas förrän överenskommelse har träffats mellan SAF och SIF vid de pågående centrala förhandlingarna om tolkningen av den force majeure - klausul som finns i femårsavtalet. Parterna har bl a tillsatt en expertgrupp med uppgift att analysera och följa den samhällsekonomiska utvecklingen.

Lotteriet

Vinnare i lotteriets decemberdragning blev Gunnar Norell UC, i januaridragningen Jan Karlsson RNC och i februaridragningen Inger Tapani SMK F.

Styrelsen vid Bahco Ventilations verkstadsklubb fick följande utseende för 1971.

Ordf	Ulf Jaensson
Kassör	Jussi Waine
Sekr	Sven-Olof Lantz
Vice ordf	Lars Jonsson

Övriga:

Svea Svensson
Lilian Gustavsson
Lennart Svantesson
Kjell Kruger
Raimo Mäntyjärvi

Företagsnämnd:

Lars Jonsson, Sven-Olof Lantz; Lennart Svantesson, Kjell Kruger, Jussi Waine, Svea Svensson och Ulf Jaensson.

Suppleanter:

Torsten Holst, Birger Axelsson och Raimo Mäntyjärvi.

Huvudskyddsombud:

Lars-Erik Brunnkvist

Suppleant:

Gunnar Modh

Skyddsombud:

Lars-Erik Brunnkvist, Gunnar Modh, Harald Säfström, Sven-Erik Pihl, Jussi Waine, Helmer Salander, Erland Gustafsson, Karl-Erik Johansson, Bengt Sjögren, Erik Kristensen, Lars Johansson, Anders Bäckström, Monica Hoffstedt och Filip Eriksson.

Brandombud:

Sven-Olof Lantz och Bengt Sjögren.

Förslagskommitté

Anders Bäckström, Birger Axelsson och Lennart Svantesson.

Suppleant:

Torsten Holst

det här vill vi ventilera

Har med intresse tagit del av »nya» Dakapo, men . . .

antingen ska den döpas om till »tidning för anställda vid AB Bahco Ventilation i Enköping», eller också ska den vara personaltidning för AB Bahco Ventilation och utformas därefter.

Dakapos decembernummer 1970 är utformat som tidning för anställda i Enköping:

Nu har vi fått läkarcentral . . .

Nu ska vi alltså bli friskare . . .

Nu ska vi få p-piller . . .

Kurser i telefonengelska . . .

Det är så självklart att det gäller Enköping att orten inte ens finns angiven i hela tidningen utom en enda gång på sista sidan som talar om att i Enköping finns en verkligt förnämlig curlinghall. Vad säger tryckfrihetsförordningarna om att utgivningssort saknas?

Fullt medveten om att tyngdpunkten i Dakapos information måste ligga i och handla om Enköping vill jag i all stillsamhet påpeka att det finns många hundra anställda inom AB Bahco Ventilation utanför Enköping. Personalkontoret vet exakt hur många som säljer, monterar och utför service på vad man producerar i Enköping.

Det borde vara självklart att varje försäljningsregion hade lokalredaktörer med rätt och skyldighet att fylla åtminstone en spalt i varje nummer. Detsamma gäller givetvis montagesidan.

Curt Ydstål
Östersund

Som Kung Fu-tse sa: "En groda på gölens botten tror att hon kan se hela himlen".

Tack för Din insändare, Curt!

Det Du skriver borde ge både oss och alla ute på distrikten en tankeställare. I princip är alla anställda på Bahco Ventilation någon form av »lokalredaktörer» i Dakapo. Otaliga uppmaningar för att få in rapporter om intressanta händelser har tyvärr förklingat ohörda i flera år. Det har aldrig hänt i Dakapos historia att material från distrikten inte blivit publicerade.

Rätten att sända material till Dakapo har man således alltid haft. Vi vill inte gå så långt som till skyldighet. Det ligger väl närmast till att man i eget intresse ser till att för hela personalen på Bahco Ventilation intressanta händelser och synpunkter kommer fram. Vi skall se till att distriktschefer och montagechefer får en extra påminnelse om möjligheten att informera via Dakapo och vi skall också försöka ge direkta uppmaningar till samarbete i konkreta fall.

Så om alla grodor kväker en stump om den del av himlen de ser så täcker visorna en större del av himlavalvet. Hela himlen kan man ändå inte täcka.

Eskil Sjödin
(ansvarig utgivare för Dakapo)

Pensionärer 1.3-30.6

Erik Karlsson	anställningsår 1961	A-verkstaden
Hugo Andersson	anställningsår 1926	A-verkstaden
Nils Eriksson	anställningsår 1949	B-verkstaden
Gustav Johansson	anställningsår 1953	Avd TVD

50-åringar:

Dagny Näslund	A-verkstaden, den 27 april
Svea Svensson	D-verkstaden, den 3 april
Dagmar Sjölander	A-verkstaden, den 27 maj
Bo Zachrisson	Avd U, den 15 april
Arne Dahlström	Avd TT, den 23 juni

Våra äldsta:

Fredrik Kihlbom	85 år den 4 april
Arvid Johansson	85 år den 23 april

DAKAPU UPPVAKTAR

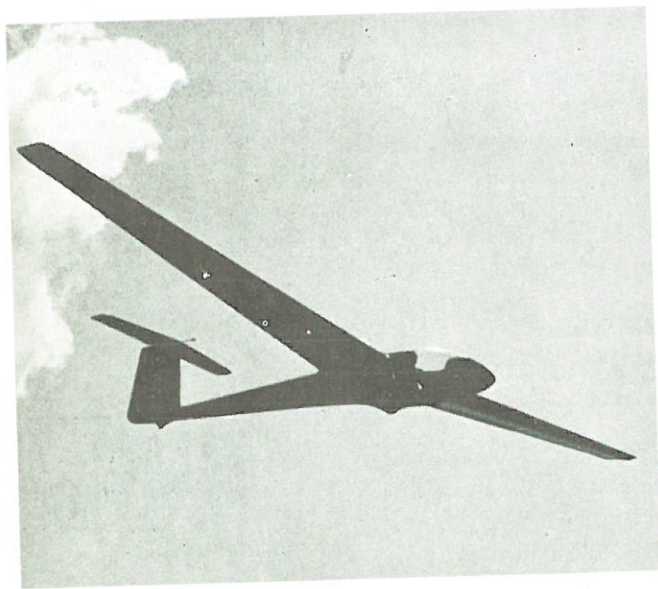
Vintern som kom av sig..

Det har varit dåligt före för både skidåkare och hockey-boc-keyfantaster denna vinter. Verksamheten regnade bort under de stora månaderna januari och februari. Men det har varit desto aktivare på inomhusfronten. Gymnastik, curling, handboll och bordtennis har haft en mycket framgångsrik säsong.

Dessutom har turneringar i bridge satts igång av Helge Nordström. Man spelar en gång i veckan nere vid lokalerna i Hamnverken. Är Du intresserad kan Du vända Dig till honom för närmare besked.

I handboll arrangerades en korpucup och där blev Bahco Ventilation tvåa. Normalt brukar vi vinna i handboll, men i år var det många som tyvärr var sjuka under den tid som cupen gick av stapeln.

Desto bättre har det gått i bordtennis, där Bahco Ventilations lag nu vunnit sin serie i div IV och nu går upp till div III.

Det är dags att planera sommaraktiviteterna nu. Bland nyheterna kan nämnas att det bildats en segelflygsektion inom Bahco Ventilations IF. Sektionen kommer att arbeta tillsammans med Enköpings Flygklubb, som förfogar över ett övningsplan av typ K 8 B.

Flygningarna sker från Långtora flygfält som ligger ca 1 mil norr om Enköping. Där har Stockholms Segelflygklubb SSFK efter ett långt sökande funnit att Långtora är en utmärkt plats för segelflygverksamhet och anlagt ett flyg-

fält. Aktiviteten där är redan stor och kommer att bli ännu större i fortsättningen då stockholmarna har långtgående planer på att göra Långtora till något slag av segelflygcentrum. En bidragande orsak till detta är bl a de goda termikförhållandena samt att luftutrymmet där inte berörs av några luftleder.

Beträffande skolflygning, d v s utbildning till segelflygare så kommer denna också att ske i samarbete med EFK och SSFK. All utbildning sker numera direkt i tvåsitsiga övningsflygplan med hjälp av bogserflygplan. Segelflygning är en härlig och avkopplande sport och inte alls så dyrbar och exklusiv som många tror. Precis som vid bilkörning så är det utbildningen som kostar mest. Genom medlemskap i Bahco IF kommer anställda att kunna få bidrag till segelflygutbildning.

Segelflygsektionen återkommer längre fram med program angående innevarande års verksamhet. Med tanke på den väderlek som rått hittills i år är det mycket troligt att det blir en tidig start och en lång säsong. I början av maj räknar man säkert med att vara igång.

De som vill veta mera kan ta kontakt med Per Hammarström eller Ragnvald Olingsberg.

När det gäller övriga sektioner så planerar man nu utbudet av aktiviteter och återkommer med information ganska snart.